

Noterat från Vårträffen med medlemsföreningarna 2014 på temat...

”Vattenvårdsplan 2014-2018 – Vi satsar på miljön för ett gott liv i en livskraftig kommun”.

Moment 8 – Lena Peribert (Södra Skogsägarna) och **Ralf Johansson** (LRF).

Vattenvårdsplanen, ett verktyg för de gröna näringarna som sätter miljön i fokus, bevarar vårt varierande landskap, upprätthåller en miljövänlig attityd för ”ett gott liv i en livskraftig kommun” med goda exempel!

Sekretariatet noterar, att Lena och Ralf i sin 19 sidiga Powerpoint presentation av de gröna näringarna, som finns som bilaga till dessa noteringar/anteckningar, lagt ner ett omfattande arbete för att i ord och bild ge svar på utropen i rubriken för deras presentation. ”Miljön i focus” kopplas till åtgärder som minimering av utsläpp/slambildning i vattnet.

Sekretariatets noteringar/anteckningar kommer därför i utvalda delar komplettera den information som framkommer i Powerpoint presentationen.

Sekretariatet vill inför nedan förda noteringar/anteckningar lyfta fram den sista bilden i duons Powerpointpresentation med uppmaningen *”tänk på att vattnet är vårt viktigaste livsmedel”*. Uppmaning är intressant ur många aspekter, men inte minst utifrån det faktum att de gröna näringarna, som onekligen är livsmedelsproducenter i ordets egentliga innebörd, ger auditoriet denna uppmaning *”att vattnet är vårt viktigaste livsmedel”*.

- Lena Peribert är ”intresserad skogsbonde” med ca 250 ha tall, gran, ek och bokskog, där valet av lövskog är gjort med hänsyn tagen till vattnets betydande roll för ett gott skogsbruk. Lena är även med i Vattenrådet för Bruatorpsån-Grisbäckens-Brömseäckens avrinningsområden, en markering av miljöns och vattnets stora betydelse för ”ett gott liv i en livskraftig kommun”.

I vattenkonferensen – Vattensamling 2012” på Möre hotell i juni 2012 under moment 7 – Workshops, Vatten i skog: inspiration och småskaliga åtgärder, se länken nedan, besökte en del av deltagarna Lena P:s skog och fick på plats studera vattnets roll i skogsbruket

<http://www.kustmiljogruppern.org/minnesanteckningar-vattensamling-2012/>

- Ralf Johansson är tillsammans med sin bror mjölkproducerande bonde med en besättning på ca 100 kor. Ralf ler lite grand, då påståendet kommer ”ja, jag var yngst i Torsås kommun som lantbrukare, när jag började för 20 år sedan och jag är fortfarande yngst 20 år senare. Ralf är även med i Vattenrådet för Bruatorpsån-Grisbäckens-Brömseäckens avrinningsområden, en markering av miljöns och vattnets stora betydelse för ”ett gott liv i en livskraftig kommun”.

Modernt skogsbruk 2014 kännetecknas av hänsynstagande till miljön och vattnets stora betydelse, som Lena P presenterar utförligt på de följande 12 Powerpointbilderna med rubrikerna...

- *Planera avverkningen*, under denna rubrik återfinns uttrycket traktdirektiv, som avser samtliga arbetsbestämmelser för entreprenören.
- *Bild på bäck* som rinner genom skogsbruksmark och som kräver skyddsåtgärder i form av kantzon med lövträd för att bevara vattnet uppströms och ge skydd för den akvatiska faunan.
- *Bild på våtmark*, oas för älgar och rådjur med produktiv skog runt omkring, som trots detta inte får avverkas.
- *Förebyggande åtgärder* i Södras Markskoningsgaranti förklaras och presenteras i fyra att-satser vid avverkning, men även vad som händer om olyckan skulle vara framme.
 - Bild på markskonare på en basväg för att undvika skador.
 - Bild med texten ”så här vill ingen markägare se det efter avverkning och vilka negativa effekter kan detta leda till”
- *Hänsyn till vatten – Blå målklassning* förklaras och presenteras i sex att-satser för att förbättra vattendragens, våtmarkens och sjöarnas kemiska och biologiska kvaliteter. Produktionsmålen anger och tydliggör som ordet säger fokus på produktion och bästa/mesta möjliga avkastning, men en tydlig miljöfördel på lång sikt är att även klassa sina olika vattendrag för att göra rätt saker på rätt plats med betoning på att vissa vattendrag kräver mer hänsyn än andra.
 - Bild på vattenhåla, runt vilken det måste finnas en kantzon.
 - Bild på vattendrag i lövbeståndet med en naturlig kantzon där det växer lövskog, buskar och sly som måste lämnas orörd vid avverkning. Enligt fotografen finns det förekomst av smågäddor.
- *Ett rikt och väl utbyggt vägnät i skogen* är en förutsättning för hänsynstagande till omgivande miljövärden vid avverkning samt uttransport av den avverkade skogen. Hur detta går till förklaras i sex att-satser.
 - Bild på en väg som tar hänsyn tagen till både naturvärden och skogsbilar.
 - Bild på en vägportal, som visar hur det inte ska se ut.

Modernt jordbruk 2014 kännetecknas av hänsynstagande till miljön och vattnets stora betydelse, som Ralf Johansson presenterar utförligt på de följande 5 Powerpointbilderna med rubrikerna...

- *Växtnäringsbalansen för Grisbäcken* avser den odlade jordbruksmarken för Ralf J. Av redovisningen framgår att den tillförda mängden fosfor som Ralf J tillfört markarealen överstiger bortförelsen av fosfor, dvs. den mängd som grödan tar upp/absorberar i sin

näringskedja med ca 550 kg. Med hänsyn tagen till att Ralf J endast brukar 10 % av den areal som ligger runt Grisbäckens avrinningsområde är det svårt att förstå, att det skulle räcka med reduktion av 100 kg fosfor per år för att uppnå ”god status” av Grisbäcken.

Inför varje växtodlingssäsong krävs det därför ständiga överväganden för alla livsmedelsproducerande bönder, inte bara för Ralf J, om hur mycket näring som måste tillföras jorden för att få ett så gott skörderesultat, som det rimligen går att få. Jordbruksmarkens struktur och genomsläpplighet för utlagd gödsel i kombination med för mycket eller för litet regn avgör näringsläckaget till omgivande vattendrag. Läggis för mycket gödning ut, kostar det på både för bonden och för miljön/naturen, vilket naturligtvis inte är optimalt. Däremot finns det naturligtvis andra intressen, som vinner på ett sådant koncept, ”de som säljer konstgödsel”.¹

- *Djurhållningen* presenteras på en Powerpoint och innehåller uppgifter på vilka djur samt i vilket antal som finns inom Torsås kommungräns.
- *Sysselsättning*. Ralf J upplyser om, att de gröna näringarna i Torsås kommun genererar ca 550 arbetstillfällen och utgör ca 20 % av antalet heltidsarbeten i kommunen.
- *Arealutnyttjande*. Den totala jordbruksarealen i Torsås kommun uppgår till ca 8 000 ha, varav 6 100 eller knappt 80 % utgörs av erforderlig spridningsareal av svämgödsel och konstgödsel.
- *Näringsläckage*. Ralf J konstaterar utan omsvep att all matproduktion kommer att på något sätt, hur väl man än planerar och organiserar sin verksamhet leda till ett visst mått av näringsläckage som belastar miljön i allmänhet och vattnet i synnerhet.
- *Ytnyttja potentialen*. Ralf J lyfter fram ur bondens perspektiv den potential som finns i de gröna näringarna inom bl.a. verksamhetsgrenarna lantbruk ◊ mejeri ◊ slakteri.
- *Utveckling*. Ralf J har tagit en bild på sin son som strövar tillsammans med familjens kossor på en betesmark i anslutning till Grisbäckens avrinningsområde. Ralf funderar över och har ställt frågan till sig själv, om det egentligen finns några kor att vandra tillsammans med, när sonen blir lika gammal som han själv var, när han började som bonde för 20 år sedan. Motivet för frågan måste framstå som fullt rimligt, med utgångspunkt ifrån den relativt dåliga lönsamheten i jord- och skogsbruket, som är ett direkt resultat av de skyhöga priserna vid förvärv av ny jordbruks- och skogsmark, begränsning av stödåtgärder för jordbruket som i en framtid torde begränsas och reduceras, men även konsumentens syn på svenskproducerad mat.

¹ Sekretariatets anmärkning

- *Kantzoner.* I tre att-satser ställs tre frågor, som är avgörande för bondens val av strategi för en god miljö- och vattenhänsyn och/eller lönsamhet. Svaret borde vara både och, inte antingen eller.
 - Precis som det framgår av Lena P presentation av kantzoner i skogsbruket, återfinns samma frågeställningar inom jordbruket om kantzoner kring vatten, bäckar och åar som till viss del kan ta omhand det näringsläckage som uppstår vid nederbörd i kombination med genomsläpplig lätt åkermark, vilken är den typiska jordbruksmarken i Torsås kommun.
 - stenvägg, kanaler, buskage och övrig växande biomassa med lång livscykel i och kring vattendrag begränsar naturligtvis produktionen av jordbruksprodukter, men har ett stort värde för naturlandskapet, vattenmiljön och den akvatiska florans och faunan. Se de tre att-satserna ovan under kantzoner på denna sida.

- *Åtgärder som minskar utsläppen.* I sex att-satser presenterar Ralf J åtgärder som minskar utsläppen, vilka kommenteras nedan...
 - Gödselplanering – när och med rätt mängd
 - Individfoderstater – rätt mat och i rätt mängd
 - Precisionsodling – via GPS ger liten överlappning, all gödning kommer där den ska
 - Greppa näringen – kontinuerlig utbildning
 - Bevattning – bevattningsplan kontra gödselplan ger mindre läckage av närsalter
 - Våtmarker/fosforfällor – här krävs verkligen en utvärdering av nyttan med hänsyn tagen till de relativt stora investeringar och ekonomiska åtaganden som det krävs av både samhället och bonden i nutid och över tid.